

• FØROYA •

• FØROYA •
SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 13.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 13. april 1940.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brevsvánnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 142.

14. árg.

Tyskarar her- seta Danmark og Noreg utan ávaring!

Norðmenn berjast við hjálp frá Onglandi og Fraklandi.

Stórir sjó- og luftbardagar eru farnir og fara fram við Noregs strendur og í Skagerak.

Í lýsingini mánamorgunin hin 8. í h. skakaðist alt fólk upp av tíðindunum um, at Onglendingar høvdu lagt 4 minugarðar inn at norsku strondini.

Hetta var hitt grimasta brot av uttanvæltastøðu Noregs — og alt fólk spurdi: hvat hendir nú Norðbúgvum? Verða teir at koma upp í stórbardagin?

Hesin ótti var tess verri ikki ógrundaður. Longu mánadagin komu tíðindi um, at týsk herflutningsskip vóru skotin niður av enskum kavbátum.

Týsmorgunin tóku týskir hermenn Keymannahavn samstundis sum teir brutu inn um landamarkið í Sudúrjútlandi og settu hermenn á land ymsa staðni í Danmark.

Sum tíðindi ganga av, hava Týskararnir møtt mótstøðu í Sudúrjútlandi og ymsa aðra staðni í Danmark, eins og gardan

ætlast at hava vart Amalienborg til síðsta mann. Men tá ið ríkisstjórnin visti, at mótstøða einans vildi bera við sær, at fólkio varð týnt av foldum og landið oytt, avgjordi hon at lata mótstøðuna falla.

Alt Danmark er so stalt hersett. Men Týskararnir siga, at teir góðkenna dansku ríkisstjórnina og danska kongin sum innlendis stýrandi eins og áður, meðan Týskland fyríbils hevur yvirtikið verndarmaktina, til kríggið er endað.

Í Noreg fer harður bardagur fram. Týskararnir fluttu við stórum farmaskipum herstyrkir til Noregs, og tað eydnaðist teim at seta hópin av kríggsmonnum á land í teim týðningarmestu býnum sum Narvik, Trondheim, Bergen, Stavanger og Oslo, áðrenn Onglendingar fingi tíð at koma uppi leikin.

Í Oslo eydnaðist at halda

ímóti og forða tokuni av býnum eitt hált samdogurð. Hetta gjordi tað møgult hjá tí norska ríkisstýrinum at koma sær burtur og taka leiðsluna yvir teim norsku stríðskreftunum.

Tey norsku fortini, skansarnir við Oslofjørðin, skutu eftir teim týsku herskipunum, og tað eydnaðist teim at raka »Blücher« so meint, at tað tað sokk. Fyri Kristiansand var hin týski kryssarin »Karlsruhe« saktur í stríðnum móti verndini á landi. Norska herskipið »Olav Trygvason« sakti ein týskan kryssara — »Emdene«, sigst.

Á landi hevur staðið hart og blóðugt stríð millum Norðmenn og Týskarar, og tó at tíðindini siga so ymist frá, so er tað óivað reiðiliga álitandi, at Norðmenn nógvastadni hava ríkið Týskiu úr teim støðum, tað alt fyri eitt eydnaðist teim at taka. Norðmenn hava stæðgað Týsk-

aranna framgongd sunnan fyri Hamar, har blóðigir samanbrestir hava staðið. Eftir álitandi tíðindum stóð um hesar leiðir stór slag í gjár, og Týskararnir óku undan suður eftir. Onglendingar rokna bardagan sunnan fyri Hamar at vera av alvístórsta týðningi fyri alla kríggsstørsluna í Noreg. Einku er frætt um, at Onglendingar hava landsett herfólk í Noreg; tann hjálp, Norðmenn hava fingið, hevur einans verið á sjónum og í luftini — men hon hevur eisini verið munandi.

Síðan mánadagin hevur á øllum strekkinum fra Narvik heilt suður í Skagerak staðið hart stríð millum ensk (og norsk) herskip og týsk herskip. Hesin bardagi verður roknaður fyri hin harðasta í verðaldarsøguni og hevur kostað ræðuliga nógv mannalív. Onglendingar siga seg (og Norðmenn) at hava sakt yvir 20 týsk herskip og hópin av teim skipum, ið flyta skuldu

herfólk og kríggsamboð til Noregs. Hartil hava teir skotið niður 19 flogfór. Teir hava sjálvir mist 6 flogfór og 4 herskip (umframt tey norsku tapini: 4 smærri herskip), har ímillum slagskipið »Hunther«.

Fryktandi er fyri, at ein stórrur partur av teim farmaskipum, sum Týskararnir nýta til flutning av herfólki til Noregs, eru dansk skip.

Í eini røðu Churchill helt hósdagin, segði hann, at Onglendingar skuldu søkka hvørt einasta skip við norsku strondina og í Skagerak. Eitt verk, sum nú man líða væl at vera áttint. Hann segði eisini í somu røðu frá, at Ongland hevði »okkupera« Føroyar og vildi verja læt, til Danmark einaserð sum frítt land kundi fáa oyggjarnar aftur.

Fyrranáttina lögdu Onglendingar ein minugarð frá Hálendi upp til Bergen og annan minugarðin millum Danmark og Svørski.

Semja er komin í lag millum fiski- menn, skiparar og reiðarar.

Sum øllum kunnugt endaðu samráðingarnar millum fiskivinnufelagnum úrslitaleysar.

Koma skipini at liggja, vil tað vera hin stórsta vanlukka fyri okkara land; tí fiskivinnan er livsuervan í samfelag okkara. Hetta fór ikki at bera til. Løgtingsmenn komu tí saman at víðgera hetta vandamál og royndu at fáa eina skipan í lag, so skipini kundu koma út.

Tær tingingingar, ið tingið, fiskivinnufelagnum og semingsmaðurin hava haft, eru endaðar við tí úrsliti, at fiskimenn, skiparar og reiðarar eru vorðnir samdir um ein sáttmála.

Hesin sáttmáli er í høvuðsheitum:

Fiskimenn fáa av bruttaveiðini: »Under Forudsætning af at Rederen for Saltfisk landet fra

Fartøjerne paa Færøerne med Støtte fra den danske Stat, og ifald denne ikke kan, da med Støtte fra Færøernes Lagting, kan garantere en Mindestpris for Saltfisk fra Fiskeriet 1940 af 50 Øre pr. kg for Haand- og Langlinefanget stor og smaa Torsk samfændt og forholdsvisse Priser for andre Sorter, og for Saltfisk, der fra Fiskefartøjerne landes udenfor Færøerne (specielt Grønland) en Mindestpris af 50 Øre pr. kg med Fradrag af effektivt Fragt og Assurance samt almindelige Fradrag herunder eventuelt Fradrag for Svind, dog ialt højst 10 Øre pr. kg saaledes at Mindestprisen ved Landing udenfor Færøerne (i Grønland) i intet Tilfælde ligger under 40 Øre pr. kg for Torsk Nr. 1, fastsættes følgende